Data Science 01: Příprava a čištění dat (Data Preparation / Cleaning)

Získávání dat (Data Acquisition)

In [1]:
```
# Instalace potřebných knihoven
#%pip install pandas
#%pip install numpy
```

In [2]:
```
# Import potřebných knihoven
import pandas as pd
import numpy as np
```

Dataset `data_timelaps`, vzniklý na základě časosběrného monitorování robotických zdicích prací, je uložen ve formátu CSV. Obsahuje dobu pracovního cyklu bez stochastických prodlev.

In [3]:
```
# Soubor je načten a přiřazen do proměnné ‚df_timelaps‘
other_path = '../../data/00_Raw/data_timelaps.csv'
df_timelaps = pd.read_csv(other_path, header=0)
```

In [4]:
```
# Zobrazení prvních 5 řádků datasetu
print('Prvních 5 řádků datového rámce')
df_timelaps.head(5)
```

```
Prvních 5 řádků datového rámce
```

Out[4]:

	id	time
0	1	44
1	2	35
2	4	36
3	5	34
4	7	34

Dataset `data_ARSS`, vzniklý na základě výstupu z SW ARSS pro robotické zdicí práce, je uložen ve formátu CSV. Obsahuje digitální kladečský plán vytvořený ve SW ARSS.

In [5]:
```
# Soubor je načten a přiřazen do proměnné ‚df_ARSS‘
other_path = '../../data/00_Raw/data_ARSS.csv'
df_ARSS = pd.read_csv(other_path, header=0)
```

In [6]:
```
# Zobrazení prvních 5 řádků datasetu
print('Prvních 5 řádků datového rámce')
df_ARSS.head(5)
```

```
Prvních 5 řádků datového rámce
```

Out[6]:

	ID	TYPE	ROTATION	X	Y	Z	LAYER	PALLET
0	1	2	90	220.0	95.0	0	1	1
1	2	3	90	220.0	252.5	0	1	1
2	3	1	90	220.0	440.0	0	1	1
3	4	1	90	220.0	690.0	0	1	2
4	5	1	90	220.0	940.0	0	1	3

Dataset `data_delay`, vzniklý na základě časosběrného monitorování robotických zdicích prací, je uložen ve formátu CSV. Obsahuje stochastické prodlevy: defekt materiálu, servis, porucha systému, nutnost otáčení zdicích prvků.

In [7]:
```
# Soubor je načten a přiřazen do proměnné ‚df_delay‘
other_path = '../../data/00_Raw/data_delay.csv'
df_delay = pd.read_csv(other_path, header=0)
```

In [8]:
```
# Zobrazení prvních 5 řádků datasetu
print('Prvních 5 řádků datového rámce')
df_delay.head(5)
```

```
Prvních 5 řádků datového rámce
```

Out[8]:

	id	time	delay	total_time	type_delay
0	3	36	109	145	material
1	6	34	62	96	service
2	20	40	200	240	material
3	31	52	198	250	system
4	35	42	24	66	rotation

Přidání nebo změna názvů sloupců

In [9]:
```
# Tvorba názvů sloupců
headers = ['id', 'x', 'y', 'z']
print('Sloupce\n', headers)
```

```
Sloupce
 ['id', 'x', 'y', 'z']
```

In [10]:
```
# Nahrazení názvů sloupců a následná kontrola datového rámce
df_ARSS = df_ARSS[['ID', 'X', 'Y', 'Z']]
df_ARSS.columns = headers
df_ARSS.head()
```

Out[10]:

	id	x	y	z
0	1	220.0	95.0	0
1	2	220.0	252.5	0
2	3	220.0	440.0	0
3	4	220.0	690.0	0
4	5	220.0	940.0	0

Sloučení datasetů dle `id`

In [11]:
```
df_merged = df_ARSS.merge(df_timelaps, on="id", how="left")
df_merged = df_merged.merge(df_delay, on="id", how="left")
df_merged = df_merged.fillna(0)
df_merged['time'] = df_merged['time_x'] + df_merged['time_y']
df_merged['total_time'] = df_merged['time'] + df_merged['delay']
df_merged = df_merged.drop(["time_x", "time_y"], axis=1)
df_merged = df_merged[df_merged['total_time']>0]
df_merged = df_merged.reset_index(drop=True)
df = df_merged[['id', 'x', 'y', 'z', 'time', 'delay', 'type_delay', 'total_time']]
df
```

Out[11]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_time
0	1	220.0	95.0	0	44.0	0.0	0	44.0
1	2	220.0	252.5	0	35.0	0.0	0	35.0
2	3	220.0	440.0	0	36.0	109.0	material	145.0
3	4	220.0	690.0	0	36.0	0.0	0	36.0
4	5	220.0	940.0	0	34.0	0.0	0	34.0
...	...	...	...	...	...	...	...	...
264	272	3440.0	220.0	2250	37.0	0.0	0	37.0
265	273	3690.0	220.0	2250	39.0	0.0	0	39.0
266	275	220.0	752.5	2250	41.0	41.0	rotation	82.0
267	276	220.0	3127.5	2250	44.0	0.0	0	44.0
268	277	220.0	3315.0	2250	26.0	0.0	0	26.0

269 rows × 8 columns

Analýza chybějících hodnot v datové sadě

In [12]:
```
# Logická hodnota ‚True‘ indikuje přítomnost chybějící hodnoty, zatímco ‚False‘ označuje její
missing_data = df.isnull()
missing_data.head(5)
```

Out[12]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_time
0	False	False	False	False	False	False	False	False
1	False	False	False	False	False	False	False	False
2	False	False	False	False	False	False	False	False
3	False	False	False	False	False	False	False	False
4	False	False	False	False	False	False	False	False

In [13]:
```
# Výpočet počtu chybějících hodnot v jednotlivých sloupcích datového rámce
for column in missing_data.columns.values.tolist():
    print(f'{missing_data[column].value_counts()}\n')
```

```
id
False    269
Name: count, dtype: int64

x
False    269
Name: count, dtype: int64

y
False    269
Name: count, dtype: int64

z
False    269
Name: count, dtype: int64

time
False    269
Name: count, dtype: int64

delay
False    269
Name: count, dtype: int64

type_delay
False    269
Name: count, dtype: int64

total_time
False    269
Name: count, dtype: int64
```

Práce s chybějícími daty

Jak pracovat s chybějícími daty?

1. Odstranění dat:
   a. Odstranění celého řádku
   b. Odstranění celého sloupce
2. Nahrazení dat:
   a. Nahrazení průměrnou hodnotou
   b. Nahrazení nejčastější hodnotou (frekvencí)
   c. Nahrazení na základě jiných funkcí

Výpočty a následné úpravy dat

1. Change "type_delay" data to category values:
   a. material -> 1
   b. service -> 2
   c. rotation -> 3
   d. system -> 4

In [14]:
```
# úprava formátu dat: type_delay -> Int
df['type_delay'] = df['type_delay'].map({
    0: 0,
    'material': 1,
    'service': 2,
```

```
    'rotation': 3,
    'system': 4
})
df
```

Out[14]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_time
0	1	220.0	95.0	0	44.0	0.0	0	44.0
1	2	220.0	252.5	0	35.0	0.0	0	35.0
2	3	220.0	440.0	0	36.0	109.0	1	145.0
3	4	220.0	690.0	0	36.0	0.0	0	36.0
4	5	220.0	940.0	0	34.0	0.0	0	34.0
...	...	...	...	...	...	...	...	...
264	272	3440.0	220.0	2250	37.0	0.0	0	37.0
265	273	3690.0	220.0	2250	39.0	0.0	0	39.0
266	275	220.0	752.5	2250	41.0	41.0	3	82.0
267	276	220.0	3127.5	2250	44.0	0.0	0	44.0
268	277	220.0	3315.0	2250	26.0	0.0	0	26.0

269 rows × 8 columns

Kontrola a úprava formátu dat

In [15]:
```
# Kontrola datového typu
df.dtypes
```

Out[15]:
```
id             int64
x            float64
y            float64
z              int64
time         float64
delay        float64
type_delay     int64
total_time   float64
dtype: object
```

In [16]:
```
df = df.astype(int)
```

In [17]:
```
# Kontrola datového typu
df.dtypes
```

Out[17]:
```
id           int64
x            int64
y            int64
z            int64
time         int64
delay        int64
type_delay   int64
total_time   int64
dtype: object
```

In [18]:
```
df.head()
```

Out[18]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_time
0	1	220	95	0	44	0	0	44
1	2	220	252	0	35	0	0	35
2	3	220	440	0	36	109	1	145
3	4	220	690	0	36	0	0	36
4	5	220	940	0	34	0	0	34

In [19]:
```
df.describe()
```

Out[19]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_ti
count	269.000000	269.000000	269.000000	269.000000	269.000000	269.000000	269.000000	269.000
mean	139.881041	1297.936803	1052.033457	1001.858736	36.360595	5.553903	0.245353	41.914
std	79.394072	1267.084840	1325.817766	707.763639	6.630443	26.319540	0.800668	27.564
min	1.000000	95.000000	95.000000	0.000000	22.000000	0.000000	0.000000	22.000
25%	72.000000	220.000000	220.000000	500.000000	32.000000	0.000000	0.000000	32.000
50%	139.000000	690.000000	220.000000	1000.000000	36.000000	0.000000	0.000000	36.000
75%	209.000000	2315.000000	1565.000000	1500.000000	40.000000	0.000000	0.000000	42.000
max	277.000000	4002.000000	4690.000000	2250.000000	58.000000	260.000000	4.000000	296.000

Identifikace odlehlých hodnot

In [20]:
```
# Nastavení horní a dolní meze pro odlehlé hodnoty
low_limit = 0.05
hi_limit =  0.95

q_low = df['time'].quantile(low_limit)
q_hi  = df['time'].quantile(hi_limit)

print(f'{q_low=}, {q_hi=}')
df_out_limit = df[(df['time'] > q_hi) | (df['time'] < q_low)]
df_out_limit
```

```
q_low=np.float64(26.0), q_hi=np.float64(48.599999999999994)
```

Out[20]:

	id	x	y	z	time	delay	type_delay	total_time
26	31	3065	220	0	52	198	4	250
27	32	3315	220	0	58	0	0	58
28	33	3565	220	0	53	0	0	53
38	43	1690	220	250	49	0	0	49
43	48	2940	220	250	53	0	0	53
45	50	3440	220	250	50	0	0	50
46	51	3690	220	250	50	0	0	50
65	70	220	95	500	55	0	0	55
85	90	815	220	500	56	0	0	56
100	105	252	220	750	53	0	0	53
111	116	2940	220	750	52	0	0	52
112	117	3190	220	750	55	0	0	55
135	140	220	690	1000	24	0	0	24
136	141	220	940	1000	24	24	3	48
137	142	220	3190	1000	24	0	0	24
138	143	220	3440	1000	22	0	0	22
140	145	220	3940	1000	24	0	0	24
141	146	220	4190	1000	24	0	0	24
200	208	3565	220	1500	49	0	0	49
223	231	220	3127	1750	24	0	0	24
228	236	220	252	2000	54	0	0	54

Výpočet nejistoty

In [21]:

```python
def measurement_uncertainty(df, column, delta_t=1, k=2):
    """
    Výpočet nejistoty měření z časosběrných dat.

    Parametry:
    df       : pandas DataFrame s daty
    column   : název sloupce s měřením (např. čas v s)
    delta_t  : časové rozlišení přístroje (s)
    k        : koeficient rozšíření (default k=2)

    Návratová hodnota:
    dict s výsledky
    """

    data = df[column].dropna()

    n = len(data)
    mean = data.mean()
    s = data.std(ddof=1)
```

```
    # Typ A
    u_A = s / np.sqrt(n)

    # Typ B (kvantizace)
    u_B_single = (delta_t / 2) / np.sqrt(3)
    u_B_mean = u_B_single / np.sqrt(n)

    # Kombinovaná
    u_c = np.sqrt(u_A**2 + u_B_mean**2)

    # Rozšířená
    U = k * u_c

    return {
        "serie": column,
        "n": n,
        "mean": mean,
        "std_dev": s,
        "u_A": u_A,
        "u_B_single": u_B_single,
        "u_B_mean": u_B_mean,
        "u_c": u_c,
        "U": U
    }

def report(result):
    print(f"{result['serie']}:")
    print(f"Kombinovaná nejistota: ({result['mean']:.2f} ± {result['u_c']:.2f})")
    print(f"Rozšířená nejistota: ({result['mean']:.2f} ± {result['U']:.2f}) s (k=2, 95%)")
    print(f"Nejistota Typ A (stochastická): {result['u_A']:.4f}")
    print(f"Nejistota Typ B (přístrojová / 1 měření): {result['u_B_single']:.4f}")
    print(f"Nejistota Typ B (přístrojová / průměr): {result['u_B_mean']:.4f}")
    print()
```

In [22]:
```
result = measurement_uncertainty(df, 'total_time', delta_t=1)
report(result)

result = measurement_uncertainty(df, 'time', delta_t=1)
report(result)
```

```
total_time:
Kombinovaná nejistota: (41.91 ± 1.68)
Rozšířená nejistota: (41.91 ± 3.36) s (k=2, 95%)
Nejistota Typ A (stochastická): 1.6806
Nejistota Typ B (přístrojová / 1 měření): 0.2887
Nejistota Typ B (přístrojová / průměr): 0.0176

time:
Kombinovaná nejistota: (36.36 ± 0.40)
Rozšířená nejistota: (36.36 ± 0.81) s (k=2, 95%)
Nejistota Typ A (stochastická): 0.4043
Nejistota Typ B (přístrojová / 1 měření): 0.2887
Nejistota Typ B (přístrojová / průměr): 0.0176
```

Export datové sady do formátu CSV

In [23]:
```
df.to_csv("../../data/01_DataScience/clean_timelaps.csv", index=False)
```

Read/Save Other Data Formats

Data Formate	Read	Save

Data Formate	Read	Save
csv	`pd.read_csv()`	`df.to_csv()`
json	`pd.read_json()`	`df.to_json()`
excel	`pd.read_excel()`	`df.to_excel()`
hdf	`pd.read_hdf()`	`df.to_hdf()`
sql	`pd.read_sql()`	`df.to_sql()`

Autor / Organizace / Datum

Vjačeslav Usmanov, ČVUT v Praze, Fakulta stavební

Přehled změn

Datum (YYYY-MM-DD)	Verze	Autor změny	Popis změny
2026-01-18	1.1	Vjačeslav Usmanov	added DS_01_Data_Cleaning.ipnyb
2026-02-10	1.2	Vjačeslav Usmanov	changed DS_01_Data_Cleaning.ipnyb